

iter a Buda usq; Goritiam. ccc. aut circiter pass. milia. Hoc iter & breuissimum est: & como dissimum. Cætera omnia impeditissima: Neq; magnis exercitibus peruia. Non itaq; dubitem: ut superius diximus: Athilam primam tenuisse uiam. Nisi forte partem aliquam equitatus ad excursionses Dalmaticas transmisit: ut eam omnem oram diriperent ac uastarent. Libet hic si liceat de natura rerum opifice queri: Quæ cū Italiam altissimis alpium munimentis circumdatam ab cæteris gentibus defendat: Has pene solas Venetiæ fauces reliquit planiores apertioresq;: q̄ ut eas maximi ipeditissimiq; exercitus non possint superare. Hinc Cimbri: Gotthi: Hunni: Eruli: Vandali: Galli: Auares: Longobardi: Hungari: Sclauui: Hinc nouissime Turci iam quinquies Italiam ingressi: Minante nescio quid maximo atq; optimo moderatore rerum omnium humanarum deo. Quem interdum pie uereri & possumus & debemus: Fauces istas ad flagellandam pro meritis Italiam peruias & apertas permisisse. Quãq; eandem quoq; superandi alpes comoditatem reciproca quadam facultate non minus ad Italos pertinuisse uideri possit. Quodcumq; pro arbitrio his uideretur barbaras ipetere nationes: Ut Romãis quondã uidemus extitisse: Qui nõ aliunde q̄ per alpium tramites in Pannonias Messiam Germaniam Gallias deniq; & Hispanias ingentes exercitus ductauere. Itaq; quod ad imperium attinet tã Barbaris q̄ Italis omnis in uiribus ac disciplina militari res semper fuit: semperq; erit. At uero id nobis acerbum dolendumq; propterea uidetur qd̄ italiæ uires deficientibus incolis mirum immodum sunt exhaustæ. Virtusq; militaris uix quicq; retinet exempli ueteris spiritusq;. Translata uidentur omnia ad Barbaras nationes: seu desidia nostrorum temporum: seu morum malignitate.

LIBER TERTIVS:

Vm mecum ipse inter scribendum tantarum conuersiones rerum animo reputo: Illud cõsideratione haud indignum occurrit q̄ bene digesta cõmensurataq; sapientia: Sũmus mortaliũ rerumq; omnium arbiter: & gubernator Deus longe breuiore dedisset homini uiuendi cursum: q̄ multis animantium generibus. Præcipue cum supra cætera quasi regem & dominatorem constituisset. Nam si eos metimur humane uitę ånos posteaq; uidelicet hõ pollere incipit rõne. Vnde & rationalis nomen accepit: Vsq; quo accedentibus corporis & ingenii uiribus: obire huius uitæ munera non magis potest q̄ necesse est. Sane quicquid iter hæc mediũ ẽ: nõ tantũ exiguũ: sed pusillũ etiã uideatur. Cur aut usq; adeo parca auaraq; qd̄ multi querũtur mēsurā erga hoĩem sit usus: Alii aliud sensere. At uero mihi ẽt mollius hẽndũ uidetur: nedũ nõ